

Infofiche voor exploitanten en eigenaars van koel- en luchtbehandelingsinstallaties

F-gassen als koudemiddel in uw koelinstallatie?

Wat is uw verantwoordelijkheid? Welke regels zijn van toepassing?

Koel- en luchtbehandelings- en warmtepompinstallaties met F-gassen zijn gebonden aan Europese en gewestelijke wetgevingen

Als exploitant/eigenaar van een koelinstallatie, waarvan het koudemiddel een F-gas is (vb. R-134a, R-404A, R-407F, R-507, R410A enz. ...), dient u maatregelen te treffen om koudemiddelverlies (emissie) te voorkomen. Als gebruiker/eigenaar moet u zich als exploitant aan bepaalde regels houden, die door de controlerende instanties op eender welk moment kunnen geïnspecteerd worden.

Vandaar dat we u, op een volledig neutrale manier, de meest belangrijke aandachtspunten meegeven in dit infoblad.

De Europese Unie heeft via de F-gassenverordening EU 517/2014 regels en verplichtingen opgesteld die door alle lidstaten moeten opgevolgd worden. Deze verordening legt minimum eisen vast, waaraan de koeltechnische installatiebedrijven en de eigenaars/exploitanten zich moeten houden. Daarbovenop zijn er nationale en regionale aanvullende wetgevingen van toepassing.

Over welke installaties gaat het?

Over elke installatie die een gefluoreerd broeikasgas bevat. Elk apart gesloten circuit wordt hierbij beschouwd als 1 installatie.

Het koudemiddel

Elke koudemiddel heeft een GWP(*)-waarde. Deze waarde geeft aan in welke mate het type koudemiddel bijdraagt aan de opwarming van de Aarde. Aan de hand van deze GWP-waarde kan de potentiële CO₂-uitstoot berekend worden van uw installatie. Het resultaat van deze berekening noemt men het "CO₂-equivalent". Uw **erkend Koeltechnisch bedrijf** kan dit voor u berekenen.

Opgelet: alle koudemiddelhandelingen dienen te gebeuren door een erkend koeltechnicus!

(*) Global Warming Potential

Het bijhouden van een logboek

Het bijhouden van een logboek is verplicht vanaf:

- 10 ton CO₂-equivalent, indien het een hermetisch gesloten systeem (**) betreft;
- 5 ton CO₂-equivalent, in alle andere gevallen.

In het logboek moeten alle gegevens van, en interventies aan de installaties worden genoteerd en beschreven. Ook de handelingen die geen rechtstreeks verband houden met het koudemiddel. Dit gebeurt door het **gecertificeerde koeltechnisch bedrijf**.

Lekcontroles

Indien er een verplichting is tot het bijhouden van een logboek bij de installatie, dan moet de installatie tevens regelmatig gecontroleerd worden op mogelijke lekken. Deze lekcontroles **moet** u laten uitvoeren door een **erkend koeltechnisch bedrijf**.

De periodiciteit van deze controle is afhankelijk van de nominale inhoud aan koudemiddel, in de installaties:

- 5 tot 50 ton CO₂-equivalent: 1 x om de 12 maanden
- 50 tot 500 ton CO₂-equivalent: 1 x om de 6 maanden
- 500 of meer ton CO₂-equivalent: 1 x om de 3 maanden

Indien er een permanent lekdetectiesysteem aanwezig is op de installatie, dan mag de periodiciteit van de lekcontroles "in principe" gehalveerd worden.

Opgelet: een permanent lekdetectiesysteem dient te voldoen aan wettelijke bepalingen. De milieu inspectiedienst houdt hier sterk rekening, waardoor de meeste lekdetectiesystemen niet aanvaard worden. Hierdoor is deze halvering dus niet van toepassing.

Herstelling na vaststelling van lekken

Indien het erkende koeltechnisch bedrijf een lek vaststelt, dan moet dit binnen de 14 dagen na de vaststelling hersteld zijn.

Nadien moet binnen de maand na herstelling een nieuwe lekcontrole uitgevoerd worden door het erkende koeltechnische bedrijf.

Let op! De lekcontrole na herstelling mag niet plaats vinden op de zelfde dag van de herstelling!!

Indien aan het koelmiddelcircuit dient gewerkt te worden, dan moet het koelmiddel opgevangen worden, zonder risico op lekken.

Brussels Hoofdstedelijk Gewest: alvorens het koelmiddel opnieuw te vullen in de installatie, moet een druktest uitgevoerd worden d.m.v. een droog inert gas.

Relatief lekverlies

Indien uw installatie gebonden is aan een verplichte periodieke lekcontrole, dan moet na elke bijvulling worden berekend hoeveel koudemiddel er verloren is gegaan.

(**) een hermetisch gesloten systeem is wettelijk bepaald en moet al dusdanig geëtiketteerd zijn.

Dit moet afgestemd worden ten opzichte van het totale (nominale) volume aan koudemiddel van de installatie. Dit procentuele getal noemt men het relatief lekverlies op jaarbasis.

Vlaanderen: periode van 1 kalenderjaar

Brussels Hoofdstedelijk Gewest: periode van 1 jaar

Wallonië: niet van toepassing

Indien het wettelijk bepaalde relatief lekverlies overschreden is, moet u als eigenaar/exploitant acties ondernemen:

Vlaanderen: het relatief lekverlies mag jaarlijks (**kalenderjaar**) maximum 5% bedragen van het nominaal volume aan koelmiddel.

- Het relatief lekverlies dient bij iedere bijvulling genoteerd te worden in het installatiegebonden logboek.

Brussels Hoofdstedelijk Gewest: het relatief lekverlies mag jaarlijks (**periode tussen 2 controles in, max. 365 dagen**) maximum 5% bedragen van het nominaal volume aan koelmiddel

- Het relatief lekverlies dient bij iedere bijvulling genoteerd te worden in het installatiegebonden logboek.

Wallonië: niet van toepassing

Wat indien het jaarlijks relatief lekverlies is overschreden?

Vlaanderen:

- De gecertificeerde koeltechnicus vermeldt dit in het installatiegebonden logboek, met duidelijke reden en oorzaak.
- De exploitant/eigenaar neemt de nodige voorzorgsmaatregelen om verdere lekkage te voorkomen.

Bijkomend: indien het relatief lekverlies 2 opeenvolgende kalenderjaren meer dan 10% bedraagt:

- De installatie moet door de exploitant/eigenaar binnen de 12 maanden (na vaststelling) buiten bedrijf gesteld te worden.
- De exploitant meldt dit aan de bevoegde instanties van de dienst Omgeving (het vroegere LNE) → per brief of via e-mail. Dit gebeurt binnen de 14 dagen na de vaststelling.
- Uitzonderingen voor het buitendienststellen zijn mogelijk, indien een gemotiveerde aanvraag aan de dienst Omgeving wordt gericht. De inhoud van deze aanvraag houdt volgende in:
 - o Een rapport van een bevoegd koeltechnicus, waarin vermeld staat dat de lekkage niet ontstaan is door ouderdom of verkeerde werking van de installatie;
 - o De maatregelen die werden genomen om de lekken op te sporen en te dichten.

Bijkomend: indien het relatief lekverlies meer dan 100% bedraagt (van toepassing bij koelinstallaties, gevuld met F-gassen, waarvan de nominale koelmiddelinhoud meer dan 30 kg bedraagt.)

- De exploitant meldt dit aan de bevoegde instanties van de dienst Omgeving (het vroegere LNE) → per brief of via e-mail. Dit gebeurt binnen de 14 dagen na de vaststelling.

Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- De gecertificeerde koeltechnicus vermeldt dit in het installatiegebonden logboek, met duidelijke reden en oorzaak.
- De exploitant/eigenaar neemt de nodige voorzorgsmaatregelen om verdere lekkage te voorkomen.

Bijkomend: indien het relatief lekverlies gedurende 2 opeenvolgende controles meer dan 5% bedraagt:

- De installatie moet door de exploitant/eigenaar binnen de 12 maanden (na vaststelling) buiten bedrijf gesteld te worden.
- De exploitant meldt dit aan de bevoegde instanties van de BIM (dienst Leefmilieu Brussel) → per brief of via e-mail.
- Uitzonderingen voor het buitendienststellen zijn mogelijk, indien een gemotiveerde aanvraag aan het BIM (dienst Leefmilieu Brussel) wordt gericht. De inhoud van deze aanvraag houdt volgende in:
 - o Een rapport van een bevoegd koeltechnicus, waarin vermeld staat dat de lekkage niet ontstaan is door ouderdom of verkeerde werking van de installatie
 - o De maatregelen die werden genomen om de lekken op te sporen en te dichtten.

Instructiekaart

Zie 5.16.3.3 (nog uit te schrijven)

Concreet

In het kader van de Europese en regionale wetgevingen draagt u als eigenaar/exploitant de grootste verantwoordelijkheid. U moet er immers voor zorgen dat lekken aan koudemiddel in elke omstandigheid vermeden worden of tot een minimum herleidt worden.

Als eigenaar/exploitant moet u hiervoor de nodige opdrachten geven aan een erkend koeltechnisch bedrijf, dat op zijn beurt de controles en interventies zal uitvoeren zoals deze opgelegd zijn door de Europese en regionale wetgevingen.

Welke wetgevingen zijn van toepassing?

Op Europees vlak: De Europese verordening EU 517/2014

Op regionaal vlak:

- Vlaams Gewest: VLAREM II, art. 5.16.3.3
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, betreffende de uitbating van koelinstallaties (22 maart 2012)
- Waals Gewest: Arrêté, déterminant les conditions intégrales et sectorielles relatives aux installations fixes de production de froid ou de chaleur mettant en oeuvre un cycle frigorifique (12/07/2007)

© UBF-ACA 2017

→ Deze infofiche wordt exclusief ter beschikking gesteld aan de leden van UBF-ACA. Deze infofiche mag enkel gebruikt en verspreid worden binnen de administratie van het aangesloten bedrijf. Niets uit deze infofiche mag aan derden worden overgedragen, zonder schriftelijke toestemming van UBF-ACA. Elke overtreding van deze regel kan leiden tot juridische vervolging.

→ De auteur behoudt zich het recht voor niet verantwoordelijk te worden gehouden voor de inhoud, correctheid, compleetheid of kwaliteit van de verstrekte informatie. Aansprakelijkheid inzake schade veroorzaakt door het gebruik van de verstrekte informatie, inclusief op enigerlei wijze incomplete of incorrecte informatie, zal daarom worden afgewezen.